

det for meget tvivlsomt, om man kan finde noget andet Punkt paa Sjælland, der faaledes som Kjøbenhavn egner sig til Befæstning; men jeg kan meget godt forstaa, at Andre have en anden Anskuelse, og jeg for mit Vedkommende vilde gjerne anstrenge mig for at finde et andet Punkt; thi jeg anser det ikke i nogen Henseende for et Gode, at en Hovedstad bliver omgivet af Volde og Grave. Naar man nu skulde gaa til Detaillen af Ordningen af vort Fæstningsvæsen, maatte man imidlertid først vide, hvor paa Sjælland den eventuelle Fæstning skulde ligge, og man maatte kunne overse den finansielle Side af Sagen, altsaa kunne overse, hvor store Summer der vilde medgaa dertil, men det er for tidligt at udfaste nogen Plan i den Retning, og jeg tror heller ikke, at vi for Tiden vilde komme langt med vort Befæstningsvæsen paa Sjælland, hvis vi vilde blande den Slags Spørgsmaal med ind i vore Forhandlinger. Jeg anser det derfor ogsaa for meget klogt af den hjørtværende Regjering, at den foreløbig har udeladt for det Første Spørgsmaalet om Valget af Stedet og for det Andet Spørgsmaalet om, hvorledes Befæstningen skulde være, naar man havde valgt Stedet. Der er jo udfaste Planer for Kjøbenhavns Befæstning, og disse Planer have været forelagte Udvalget med dertil knyttede meget nøjagtige Beregninger over, hvormeget en Befæstning af den Bestaaffenhed vilde koste; men vi kunne alligevel ikke derved komme til noget bestemt finansielt Resultat. Ingen skal være villigere end jeg til at indrømme den Dygtighed, hvormed Ingenieurkorpset forfatter sine Overslag, og vi have jo ogsaa haft megen Glæde af at se, hvor godt disse Overslag slaa til; men det har været ved Arbejder af en ganske anden Bestaaffenhed end dem, hvorom der her er Tale. I Krigsbygningsskunsken har vort Ingenieurkorpset ikke den Erfaring, som det har f. Ex. med Hensyn til Bygning af Jernbaner, og ihvorvel det godt kan være, at de Beregninger, der ere fremlagte for Udvalget, vilde slaa fuldstændig til, tror jeg dog ikke, at vi fra de Arbejder, vi hidtil have set, kunde hente nogen Ret til med Tryghed at stole paa disse Beregningers Rigtighed. Dette med Hensyn til det Første. For det Andet er man ingenlunde enig om, hvorledes Befæstningen skal være, men der er i den Henseende forskellige Anskuelser. Der er faaledes forskellige Meninger om, hvorvidt Befæstningen skal rykkes noget nærmere ind til Byen eller lægges noget længere ud, hvor mange Forter der skal være osv., og alene af den Grund vil det være overordentlig vanskeligt at bestemme Anlægssummen. For det Tredie maa det heller ikke overses, at man, fordi et Befæstningsanlæg er gjort færdigt for Diebliffet, ikke dermed er færdig med Udgifterne dertil; der udfordres tværtimod, efterhaanden som Tiden skrider frem, bestandig nye Arbejder derved, ny Befæstning og saa fremdeles. Vi have jo i saa Henseende en ikke ringe Erfaring

fra vor Søbefæstning, som blev vedtagen i 1858, og om hvilken vi nu 20 Aar efter have hørt Krigsministeren sige, at den i Grunden slet ikke er til nogen Nytte, naar den ikke suppleres med nye Anlæg. — Detaillerede Planer har det altsaa ikke for mit Vedkommende været Meningen at forlange af Regjeringen, og jeg tror heller ikke, at det er nødvendigt; jeg tror, vi kun behøve at have Planen i dens store Træk. — Efter hvad jeg nu har fremsat, anser jeg altsaa Hiertallets Forslag for at være sundt og forstandigt, idet man derved søger at dække Kysten saa meget som mulig ved Hjælp af Flaaden og søger at sikkre Forbindelsen mellem Landsdelene faaledes, at Hæren kan koncentreres her paa Sjælland, og i den Retning stemmer jo ogsaa Hiertallets Forslag overens med Regjeringens. Jeg skal her indskyde en lille Bemærkning med Hensyn til en Ytring, der er falden fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgtreds (Avermoes) om Flaadens Rolle ved Forsvaret af Sjælland. Vore Farvande omkring Sjælland ere af den Bestaaffenhed, at de egne sig bedre for Forsvar end til Angreb. Man kan ikke sammenligne en Blokade af Sjælland med Blokaden af de tydske Kyster i Østersøen, faaledes som vi have udsført den. Ved Blokaden af disse Kyster have vi nemlig haft aabent Vand udenfor os, faaledes at vore Skibe altid kunde sikkre sig; men det vil være forbundet med store Banffeligheder at holde en Blokade inde i vore Bælt. I lange og mørke Nætter vil det efter den Maade, hvorpaa Krigsførelsen mere og mere udviller sig, og da navnlig lige overfor de aktive Torpedos, altid være forbundet med Fare, at lade Skibe henligge i grundede, ingenlunde vore Farvande Natte over, og det vil være lettere for den danske Flaade til sine Tider at sikkre sig Overgang fra den ene Landsdel til den anden, end det vil være for Tjenden at forhindre det. I denne Udtalelse fra det ærede Hiertals Side, tror jeg ikke, der er nogen Modsigelse. Det Samme er ogsaa flere Gange blevet fremhævet, og det meget stærkt, navnlig af General Naasløff, og jeg tror derfor heller ikke, at man paa nogen Maade er berettiget til deri at se Noget, som ikke skulde være Alvor. Jeg tror i det Hele, at det ærede Hiertal neppe har gjenmentænkt den hele Sag, før det har fremsat sine Forslag, og der er jo ogsaa i dette Punkt, som vi fra den modsatte Side virkelig vilde kunne gaa ind paa. Det er Hiertallets Forslag, jeg udelukkende behandler; jeg taler ikke om Mindretallets Forslag, der har fundet sin Forsvarer i den ærede Ordfører for Mindretallet (Avermoes). Et saagt Punkt i Hiertallets Forslag er imidlertid Kjøbenhavns Befæstning mod Søiden; thi naar Hiertallet vil beskytte de sjællandske Kyster saa meget som muligt, maa det bemærkes, at der ikke er noget Punkt, hvor der er mere Erang til Beskyttelse, end netop Kjøbenhavn mod Søiden. Jeg kan vel forstaa, hvad der har ført det ærede Hiert-